
تحلیل محتوای کاربردی

تألیف:

دکتر کامران فیضی

عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی

مehسا پیشدار

سرشناسه : فیضی، کامران، ۱۳۳۱-
عنوان و نام پدیدآور: تحلیل محتوای کاربردی / کامران فیضی، مساپیشدار.
مشخصات نشر: تهران: دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری: ۱۶۱ ص.
فروست: انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی؛ ۳۱۶.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۱۷-۱۴۲-۲
وضعیت فهرست نویسی: فیا.
موضوع: تحلیل محتوا
شناسه افزوده: پیشدار، مهسا، ۱۳۶۴-
شناسه افزوده: دانشگاه علامه طباطبائی
رده‌بندی کنگره: ۳۱۳۹۴ ق۹/ف۹۳ P
رده‌بندی دیوئی: ۳۰۲/۲۳۰۱۴
شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۳۰۴۰۶

تحليل محتوای کاربردی

تأليف:

دكتوركاران بيضی
مهس پيشدار

زیر نظر معاونت پژوهشی دانشگاه

شابک: ۹۷۸-۴-۲۱۷-۱۴۲-۲

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی

شمارگان: ۵۰۰ طراح جلد: حمیدرضا زرکش ناظر فنی: شمس بیوی

صفحه آرا: مریم زندی نمایه ساز: علی بقطه

سازمان مرکزی: تهران، دهکده المپیک، تقاطع شهید همت، جنب پارک فرهنگ

صندوق پستی: ۱۵۸۱۵/۳۴۸۷ چاپ اول ۱۳۹۴ قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار.....
	فصل اول
۳	تحقیق علمی.....
۳	مقدمه.....
۳	علم چیست؟.....
۵	علم پوزیتیویستی.....
۷	ویژگیهای علم جدید یا اثبات نرایان.....
۸	پارادایم تفسیری.....
۱۰	اصطلاحات رایج علمی.....
۱۰	فرضیه.....
۱۱	نظریه.....
۱۳	قانون علمی.....
۱۵	تحقیق چیست؟.....
۱۶	روش علمی.....
۱۷	رفتار کاوشگرانه یا کنجکاوانه.....
۱۷	نظامیابی و تعمیم.....
۱۸	فرضیه یا مدلسازی (طرح اولیه).....
۱۸	طرح ثانویه مدل، آزمون پذیر کردن آن، چراجویی.....
۱۸	آزمایش اعتبارسنجی.....
۱۹	بنیانهای روش علمی.....
۱۹	استقراء.....
۲۰	قیاس.....

۲۱	تحقیق کیفی و کمی
۲۲	روش تحقیق آمیخته
۲۴	تحلیل محتوا
۲۴	جمع‌بندی فصل اول
۲۶	سؤال‌های فصل اول

فصل دوم

۲۷	کلیات تحلیل محتوا
۲۷	مقدمه
۲۷	تاریخچه تحلیل محتوا
۳۰	تعریف تحلیل محتوا
۳۲	تحلیل محتوا، روشی برای بررسی ارتباطات انسانی
۳۴	فنون خاص تحلیل محتوا
۳۵	هدف تحلیل محتوا
۳۶	کاربردهای تحلیل محتوا
۳۷	نقاط قوت و ضعف تحلیل محتوا
۳۹	جمع‌بندی فصل دوم
۳۹	سؤال‌های فصل دوم

فصل سوم

۴۱	آشکال تحلیل محتوا
۴۱	مقدمه
۴۱	تحلیل محتوای توصیفی
۴۳	تحلیل محتوای استنباطی
۴۴	انواع تحلیل محتوای استنباطی
۴۴	تحلیل محتوای ارتباطی
۴۶	شرط‌های لازم برای اجرای تحلیل محتوا
۴۷	محتوای آشکار و محتوای پنهان
۴۹	جمع‌بندی فصل سوم

سؤال‌های فصل سوم ۵۰

فصل چهارم

گام‌های اجرای تحلیل محتوا و دامهای موجود	۵۱
مقدمه	۵۱
تصمیم‌گیری در مورد اجرای تحلیل محتوا	۵۲
برنامه‌ریزی برای اجرای تحلیل محتوا	۵۴
انتخاب و مدیریت منابع به‌کارگرفته شده در تحلیل محتوا	۵۹
کدگذاری	۶۰
اضافه کردن کدها	۶۳
کدهای تو در تو	۶۵
استفاده از رایانه برای کدگذاری	۶۶
تعیین نرخ توافق مشاهده شده با کدها	۶۸
تحلیل داده‌ها	۷۰
گزارش روش و نتایج تحقیق	۷۱
دامهای موجود در اجرای تحلیل محتوا	۷۲
واضح نبودن سؤالات پژوهش	۷۲
تعریف نکردن متغیرها به‌صورت دقیق	۷۳
تعریف غیردقیق واحدهای مورد مطالعه	۷۳
توسعه نادرست برنامه تجزیه و تحلیل	۷۳
برنامه‌ریزی نامناسب نیروی انسانی و زمانبندی انجام کار	۷۴
عدم تهیه دفترچه راهنمای کدگذاری و آموزش کدگذارها	۷۴
عدم پیش‌آزمون سیستم کدگذاری	۷۴
توسعه نادرست رویه مدیریتی	۷۵
جمع‌بندی فصل چهارم	۷۵
سؤال‌های فصل چهارم	۷۵

فصل پنجم

مثالهای کاربردی	۷۷
-----------------	----

۷۷	مقدمه
۷۷	مورد (۱): تحلیل محتوای کتاب تاریخ معاصر ایران در دوره متوسطه
۷۹	مؤلفه‌های تفکر انتقادی مورد توجه در پژوهش
۸۰	یافته‌های پژوهش
۸۳	نتیجه‌گیری
۸۴	مورد (۲): تحلیل جامعه‌شناختی بازیهای شهر مشهد با استفاده از تحلیل محتوا
۸۴	شاخص‌های پژوهش
۸۶	یافته‌های پژوهش
۹۱	مورد (۳): تحلیل محتوای فیلمهای سینمایی پس از انقلاب اسلامی
۹۳	مورد (۴): مقایسه کف - بیانیه مأموریت شرکتهای صنعتی و خدماتی برتر ایران
۹۵	روش پژوهش و یافته‌های آن
۱۰۰	مورد (۵): مطالعه نمره به سویر کشیدن زن در تلویزیون
۱۰۲	مورد (۶): تجزیه و تحلیل زندگینامه یافت‌کنندگان جوایز مدیریت
۱۰۳	تحلیل داده‌ها
۱۰۴	کدگذاری
۱۰۷	نتایج پژوهش
۱۰۹	جمع‌بندی فصل پنجم
۱۰۹	سؤال‌های فصل پنجم

فصل ششم

۱۱۱	نرم‌افزارهای مرتبط با تحلیل محتوا
۱۱۱	مقدمه
۱۱۱	آشنایی مختصر با نرم‌افزار WordStat
۱۱۲	این نرم‌افزار را کجا میتوان به‌کار برد؟
۱۱۳	اصول اولیه کار با نرم‌افزار
۱۲۸	Coccordance نرم‌افزار
۱۳۴	نرم‌افزار متن ابزار
۱۳۹	جمع‌بندی فصل ششم

۱۴۰		سؤال‌های فصل ششم
۱۴۱		فهرست منابع
۱۴۹		واژه‌نامه
۱۵۳		نمایه

www.ketab.ir

پیشگفتار

تحلیل محتوا یکی از روش‌های مهم پژوهش است که در سال‌های اخیر بیشتر مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است. تحلیل محتوا را می‌توان در مورد انواع گوناگون پیام‌های مندرج در آثار ادبی، مقاله‌ها، اسناد رسمی، خطابه‌ها، اعلامیه‌های سیاسی، گزارش‌های اجتماعات، برنامه‌های شنیداری و دیداری به کار بست. پژوهشگران اجتماعی با تحلیل آثار فرهنگی به کمک تحلیل محتوا می‌توانند اطلاعات زیادی در مورد آن اجتماع به دست آورند و محتوای آشکار و پنهان پیام‌ها را به‌طور نظام‌مند و کمی توصیف نمایند.

پژوهشگرانی که از تحلیل محتوا استفاده می‌کنند، افراد را مطالعه نخواهند کرد. با به‌کارگیری این روش، ارتباطات میان افراد مقایسه خواهند شد. ارتباطاتی که خود شکل‌دهنده یک اجتماع است. با استفاده از این روش می‌توان تعیین کرد که هر گروه اجتماعی چه نمودی در جامعه دارد.

بدین صورت، نتایج معتبر حاصل করার از داده‌های استخراج شده از متن به دست می‌آید. از آنجایی که نرم‌افزارهای گوناگون کار با این روش را آسان‌تر کرده‌اند، دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی بیشتر از گذشته به استفاده از آن روی آورده‌اند. محتوای کتاب در شش فصل تنظیم شده است.

فصل اول با عنوان «تحقیق علمی» مطالبی چون چستی علم، علم اثبات‌گرایانه، پارادایم تفسیری، چستی تحقیق، بنیان‌های روش‌های اثبات‌گرایانه و اشاره ای به تحلیل محتوا را در بر دارد.

در فصل دوم با عنوان «کلیات تحلیل محتوا»، کلیات روش تحلیل محتوا مورد توجه قرار می‌گیرد. مشخص می‌شود این روش چگونه شکل گرفته و از چه اهدافی برخوردار است. در ضمن، در می‌یابیم که این روش چه نقاط قوت و ضعفی دارد.

در فصل سوم، آشکال اصلی تحلیل محتوا مطرح شده است تا مخاطب دریابد برای انجام یک مطالعه با ویژگی‌های مشخص، بهتر است از کدام یک از انواع تحلیل محتوا بهره‌گیرد.

در فصل چهارم گام‌های اجرای تحلیل محتوا بیان شده و دام‌های موجود توضیح داده شده است.

فصل پنجم به بیان ۶ مورد (مثال‌هایی واقعی و در زمینه‌های گوناگون) از مطالعاتی

که با استفاده از این روش تحقیق انجام شده است، می‌پردازد. ملاحظه می‌شود که از این روش می‌توان برای انجام مطالعات مختلف استفاده کرد.

در پایان، فصل ششم به توضیح کلی ۳ نرم‌افزار موجود در زمینه تحلیل محتوا می‌پردازد. مخاطبان با مطالعه این فصل، آشنایی مختصری با این نرم‌افزارها و نحوه کار آنها پیدا خواهند کرد.

نویسندگان، ضمن تشکر از خوانندگان محترم این کتاب، از پیشنهادهای و انتقادهای آنها استقبال می‌کنند. از خانم هانیه احمدی نیز که ویراستاری اولیه کتاب را انجام دادند، سپاسگزار می‌شود.

مهسا پیشدار

دانشجوی دکتری مدیریت صنعتی

دانشگاه علامه طباطبائی

کاهان فیضی

استاد دانشگاه علامه طباطبائی